

Народна банка Србије

PREGLED DEŠAVANJA NA SVETSKOM FINANSIJSKOM TRŽIŠTU

20–24. januar 2025.

Sektor za monetarne i devizne operacije

Odeljenje za devizne rezerve

Odeljenje za operacije na otvorenom tržištu

Januar 2025.

I Kretanja na tržištima razvijenih zemalja

1.1

Kretanje vodećih indeksa akcija

Indeks	Država	Nivo indeksa	Promena	
		24. 1. 2025.	1w	YoY
S&P 500	SAD	6.101,24	1,74%	24,66%
Dow Jones Industrial	SAD	44.424,25	2,15%	16,75%
NASDAQ	SAD	19.954,30	1,65%	28,65%
Dax 30	Nemačka	21.394,93	2,35%	26,55%
CAC 40	Francuska	7.927,62	2,83%	6,21%
FTSE 100	Velika Britanija	8.502,35	-0,03%	12,92%
NIKKEI 225	Japan	39.931,98	3,85%	10,20%
Shanghai Composite	Kina	3.252,63	0,33%	11,92%

Izvor: Bloomberg.

1.3

Kretanja na deviznom tržištu

EUR			USD				
Kurs	Promena		Kurs	Promena			
	1w	YoY		1w	YoY		
EUR/USD	1,0511	2,24%	-3,02%	USD/EUR	0,9513	-2,20%	3,10%
EUR/GBP	0,8417	-0,34%	-1,44%	USD/GBP	0,8008	-2,52%	1,62%
EUR/CHF	0,9513	1,17%	1,18%	USD/CHF	0,9051	-1,05%	4,33%
EUR/JPY	163,71	1,90%	2,18%	USD/JPY	155,75	-0,33%	5,36%
EUR/CAD	1,5070	1,52%	3,03%	USD/CAD	1,4337	-0,70%	6,22%

Izvor: Bloomberg.

1.4

Kamatne stope na tržištu novca*

Ročnost	EUR			USD			GBP			CHF		
	Nivo	Promena u b.p.		Nivo	Promena u b.p.		Nivo	Promena u b.p.		Nivo	Promena u b.p.	
		1w	YoY		1w	YoY		1w	YoY		1w	YoY
O/N	2,92%	0,1	-98,4	4,34%	5,0	-98,0	4,70%	0,0	-48,8	0,44%	0,1	-125,2
1M	2,74%	-6,3	-113,3	4,32%	1,5	-102,1	4,58%	-4,9	-61,6	0,44%	-0,2	-125,2
3M	2,64%	-6,3	-128,4	4,30%	1,0	-102,0	4,51%	-2,2	-69,7	0,71%	-3,7	-99,1
6M	2,58%	-6,1	-133,0	4,26%	0,5	-91,3	4,43%	-2,4	-73,9	0,92%	-2,9	-79,0
12M	2,50%	-2,5	-116,3	4,20%	0,5	-62,1	4,33%	-2,2	-61,1	1,20%	-2,4	-32,1

* EUR: €STR za O/N, EURIBOR za ostale ročnosti; USD: SOFR za O/N, CME Term SOFR Rates za ostale ročnosti;

GBP: SONIA za O/N, ICE Term SONIA Reference Rates za ostale ročnosti; CHF: SARON za O/N, SARON Compound Rates za ostale ročnosti.

1.5

Referentne kamatne stope vodećih centralnih banaka*

	RKS (u %)	Poslednja promena (u p.p.)	Datum promene	Naredni sastanak	Očekivanje RKS za T1 2025. (u %)
Evropska centralna banka	2,75	-0,25	30. 1. 2025.	6. 3. 2025.	2,50
Federalne rezerve SAD	4,25–4,50	-0,25	18. 12. 2024.	19. 3. 2025.	4,25–4,50
Banka Engleske	4,75	-0,25	7. 11. 2024.	6. 2. 2025.	4,50
Banka Kanade	3,00	-0,25	29. 1. 2025.	12. 3. 2025.	3,00
Narodna banka Švajcarske	0,50	-0,50	12. 12. 2024.	20. 3. 2025.	0,25

* Kamatna stopa na depozitne olakšice za ECB.

Kurs EUR/USD

U izveštajnom periodu evro je ojačao za 2,24% prema američkom dolaru. Kurs EUR/USD se kretao u rasponu od 1,0267 do 1,0521 (tokom perioda trgovanja), odnosno od 1,0386 do 1,0511 (vrednost na kraju dana, Bloomberg Composite London).

Početkom nedelje obim trgovanja bio je smanjen zbog praznika u SAD (Dan Martina Lutera Kinga), a dolar je zabeležio snažan pad nakon vesti da nova administracija predsednika SAD Donalda Trampa neće odmah uvesti trgovinske carine, što je prouzrokovalo jačanje valuta glavnih trgovinskih partnera SAD (indeks dolara prema šest valuta glavnih trgovinskih partnera pao je za čak 1,3%). Tržišni učesnici su prethodno očekivali da će Tramp prvog dana na dužnosti putem izvršne naredbe objaviti trgovinske carine, što bi doprinelo očekivanjima još značajnijih carina u budućnosti, rastu inflacije i višim kamatnim stopama u dužem periodu.

U utorak je bila povećana volatilnost na tržištu usled neizvesnosti oko Trampove trgovinske politike. Dolar je najpre ojačao na nivo od oko 1,035 za evro, čime je nadoknadio dobar deo pada prethodnog dana, ali je do kraja dana ponovo oslabio, na nivo od oko 1,0425 prema evru. Tramp je rekao novinarima da razmišlja o uvođenju carina od oko 25% na uvoz iz Kanade i Meksika počevši od 1. februara, zbog krijumčarenja fentanila u zemlju i ilegalnog ulaska migranata. EU se takođe smatra verovatnom metom Trampove carinske politike.

U izveštajnom periodu evro ojačao prema dolaru za 2,24%

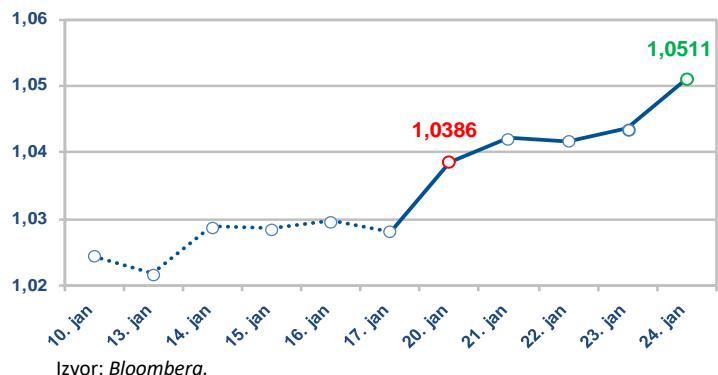
Sredinom nedelje nije bilo veće promene kursa na dnevnom nivou, a neizvesnost u vezi s trgovinskom politikom SAD i dalje je dominirala tržištem. Dolar je blago ojačao prema evru, nakon dva dana pada, nakon što je kurs EUR/USD prethodno tokom dana dostigao nivo od oko 1,045 dolara za evro. Blagom slabljenju evra doprinele su izjave više zvaničnika ECB-a koji su podržali dalja smanjenja kamatnih stopa, nagoveštavajući da je smanjenje sledeće nedelje praktično izvesno i da su dalja smanjenja verovatna, čak i ako FED bude imao oprezniji pristup.

U četvrtak je dolar blago oslabio prema evru, nakon što je predsednik SAD Tramp u svom govoru na svetskom ekonomskom forumu u Davosu rekao da će zahtevati od Saudijske Arabije i OPEC-a smanjenje cene nafte i pad kamatnih stopa u SAD i širom sveta. Takođe je upozorio da će se zemlje suočiti sa carinama ako proizvode svoje proizvode bilo gde osim u SAD, ali je ponovo odbio da iznese konkretnе detalje. Broj novih prijava za naknadu u slučaju nezaposlenosti u SAD u nedelji koja se završila 18. januara neznatno je povećan, pokazujući da je tržište rada i dalje jako.

Krajem nedelje dolar je ponovo znatnije oslabio prema evru, čime je kurs EUR/USD zabeležio najveći nedeljni rast od jula 2023. godine. Do novog pada dolara došlo je usled očekivanja da će carine koje predsednik SAD Tramp planira da uvede biti niže nego što se prethodno očekivalo i verovatno neće podstići trgovinski rat.

1.6

Kurs EUR/USD tokom izveštajnog perioda

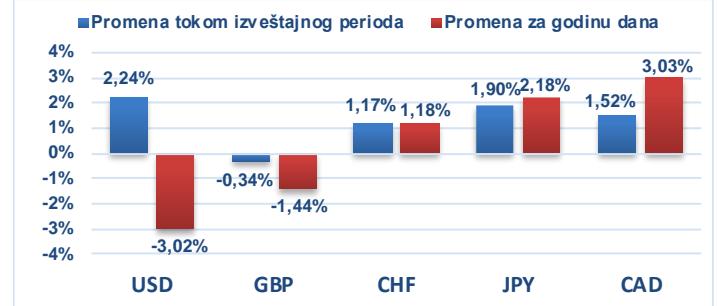
1.7

Kurs EUR/USD u poslednjoj godini dana

1.8

Promena vrednosti evra prema odabranim valutama

Izvor: Bloomberg.

Ekonomski podaci objavljeni u petak takođe su doprineli slabljenju dolara – poslovna aktivnost u SAD opala je na najniži nivo u poslednjih devet meseci u januaru, dok je poverenje potrošača oslabilo u januaru, prvi put u poslednjih šest meseci. S druge strane, jačanju evra su doprineli podaci da je poslovna aktivnost zone evra blago porasla, pošto je stabilan uslužni sektor bio praćen slabijim padom u proizvodnom sektoru.

Kurs EUR/USD je izveštajni period završio na nivou od 1,0511 američkih dolara za evro, što je ujedno i najviša vrednost na zatvaranju za posmatrani period.

Državne obveznice SAD

Tokom izveštajnog perioda prinosi državnih obveznica SAD opali su duž cele krive, posebno na delu oko jedne godine. Prinos dvogodišnje obveznice smanjen je za oko 2 b.p., na 4,27%, dok je prinos desetogodišnje obveznice smanjen za oko 1 b.p., na 4,62%.

Tokom izveštajnog perioda, kretanje prinosova bilo je prvenstveno vodeno spekulacijama o mogućim odlukama Donalda Trampa, koji je u ponедeljak započeo svoj drugi mandat na čelu SAD. Tramp je, barem za sada, pokazao nešto blaži stav po pitanju uvodenja carina, što je uticalo na pad prinosova početkom nedelje. Pored toga, objavljeni ekonomski podaci bili su većinom u skladu sa očekivanjima, ukazavši na solidnu privrednu aktivnost i stabilno tržište rada, te su se prinosi tokom čitave nedelje kretali u relativno uskom rasponu.

Kompozitni PMI indeks za SAD, prema preliminarnim podacima za januar, smanjen je sa 55,4 na 52,4, dok je očekivan rast na 55,6. Povratak rasta u proizvodnom sektoru, prvi put nakon šest meseci, praćen je kontinuiranim ali sporijim rastom u sektoru usluga. Komponenta koja se odnosi na uslužni sektor smanjena je sa 56,8 na 52,8, dok je očekivan blaži pad na 56,5. Komponenta koja se odnosi na proizvodni sektor povećana je sa 47,7 na 50,2, dok je ukupni PMI indeks proizvodnog sektora povećan sa 49,4 na 50,1.

Donald Tramp u ponedeljak, 20. januara, započeo je mandat predsednika SAD. U govoru povodom inauguracije Tramp je izjavio da će proglašiti vanredno stanje u energetskom sektoru SAD i sprovesti korake s ciljem povećanja domaće proizvodnje nafte i prirodnog gasa, i ukidanja politika namenjenih borbi protiv klimatskih promena. U svom obraćanju, Tramp je najavio i da će proglašiti vanredno stanje na granici s Meksikom kako bi se izborio s porastom broja migranata. S druge strane, Tramp je odložio uvođenje carina na kinesku robu prvog dana svog mandata, naredivši svojoj administraciji da se umesto toga bavi nepravednim trgovinskim praksama na globalnom nivou i istraži da li je Peking ispoštovao sporazum potpisani tokom njegovog prvog mandata.

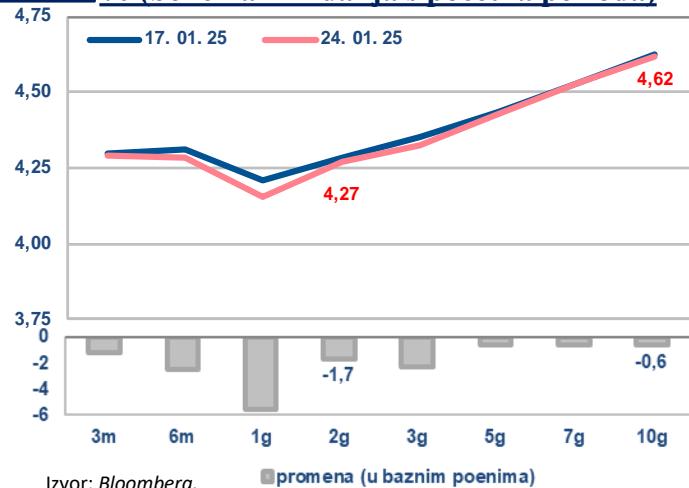
Kompozitni PMI indeks u januaru smanjen sa 55,4 na 52,4, dok je očekivan rast na 55,6

Broj novih prijava za naknadu u slučaju nezaposlenosti u SAD tokom nedelje koja se završila 18. januara povećan je sa 217 hiljada na 223 hiljade, dok se očekivalo rast na 220 hiljada. Broj onih koji se kontinuirano prijavljuju za pomoć za nezaposlene u prethodnoj nedelji (do 11. januara) povećan je sa 1,853 mln na 1,899 mln (dok se očekivalo da iznosi 1,866 mln), ali se i dalje nalazi na niskom nivou, što ukazuje na dobro stanje na tržištu rada.

Indeks poverenja potrošača Univerziteta iz Mičigena, prema konačnim podacima za januar, smanjen je na 71,1, sa 74,0 u decembru, dok se očekivalo da iznosi 73,2, kao i u preliminarnoj proceni. Komponenta koja se odnosi na procenu trenutne situacije smanjena je sa 75,1 na 74,0. Komponenta očekivanja je smanjena sa 73,3 na 69,3. Očekivanja inflacije za narednu godinu dana iznosila su 3,3%, kao i u preliminarnoj proceni, nakon 2,8% u decembru, dok su dugoročna inflatorna očekivanja iznosila 3,2%, niže nego u preliminarnoj proceni (3,3%), nakon 3,0% u decembru.

1.9

Kriva prinosova državnih obveznica SAD, u % (benčmark izdanja s početka perioda)

1.10

Značajni pokazatelji privredne aktivnosti SAD

Pokazatelj	Period	Očekivani podatak	Aktuelni podatak	Prethodni podatak
Kompozitni PMI indeks, preliminarno	Jan.	55,6	52,4	55,4
Broj novih prijava za naknadu u slučaju nezaposlenosti, u hiljadama	18. jan.	220	223	217
Indeks poverenja potrošača Univerziteta iz Mičigena, finalno	Jan.	73,2	71,1	74,0

Izvor: Bloomberg.

1.11

Prinos generičkih dvogodišnjih i desetogodišnjih državnih obveznica SAD, u %

Državne obveznice Nemačke

Tokom izveštajnog perioda prinosi nemačkih državnih obveznica povećani su na delu krive od dve godine i duže, smanjeni na delu do šest meseci, dok su na ročnostima oko jedne godine ostali gotovo nepromenjeni. Prinos nemačke dvogodišnje obveznice povećan je za oko 6 b.p., na 2,29%, dok je prinos desetogodišnje obveznice povećan za oko 4 b.p., na 2,57%.

Na rast prinosu tokom izveštajnog perioda najčešćim delom su uticali podaci o *PMI* indeksima za zonu evra i Nemačku, koji su bili bolji od očekivanja, ukazavši na mogućnost oporavka privredne aktivnosti u narednom periodu.

Kompozitni *PMI* indeks za zonu evra, prema preliminarnim podacima za januar, povećan je na 50,2, sa 49,6 (koliko je iznosio u decembru), dok je očekivano da iznosi 49,7. Komponenta koja se odnosi na uslužni sektor smanjena je sa 51,6 na 51,4, dok je komponenta koja se odnosi na proizvodni sektor povećana sa 44,3 na 46,8, čime se našla na najnižem nivou u prethodnih osam meseci. Ukupan *PMI* indeks proizvodnog sektora povećan je sa 45,1 na 46,1.

Kompozitni *PMI* indeks za Nemačku, prema preliminarnim podacima za januar, povećan je na 50,1, sa 48,0, koliko je iznosio u decembru, dok se očekivao manji rast (na 48,3). Komponenta koja se odnosi na uslužni sektor povećana je sa 51,2 na 52,5, dok se očekivalo da iznosi 51,0. Komponenta koja se odnosi na proizvodni sektor povećana je sa 41,7 na 45,2, dok je ukupni *PMI* indeks proizvodnog sektora povećan sa 42,5 na 44,1.

Kompozitni *PMI* indeks za zonu evra u januaru povećan na 50,2 s decembarskih 49,6

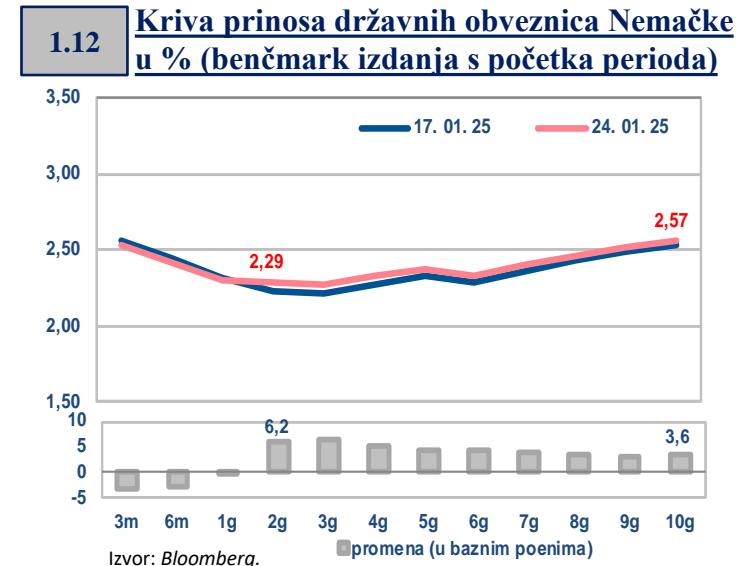
Predsednica ECB-a Lagard izjavila je da ne smatra da ECB previše sporo smanjuje kamatne stope, naglašavajući da će zadržati oprezan pristup ublažavanju monetarne politike. Kristin Lagard je rekla da je pravac veoma jasan, dok će tempo smanjenja kamatnih stopa zavisiti od ekonomskih podataka. „Iako povišena, inflacija u sektoru usluga i snažan rast zarada ostaju zabrinjavajući, cilj od 2% je na vidiku i proces dezinflacije se nastavlja”, izjavila je ona.

Proizvođačke cene u Nemačkoj u decembru su smanjene za 0,1% u odnosu na prethodni mesec, dok se očekivao rast od 0,3%, nakon rasta od 0,5% u novembru. U odnosu na isti mesec prethodne godine proizvođačke cene su više za 0,8%, dok se očekivalo da budu više za 1,1%, nakon što su krajem prethodnog meseca bile više za 0,1%.

Indikator poverenja potrošača u zoni evra, prema preliminarnim podacima za januar, povećan je na -14,2, sa -14,5, koliko je iznosio u decembru, dok se očekivao nešto veći rast (-14,1). U EU indikator poverenja potrošača je, prema preliminarnim podacima za januar, ostao nepromenjen, na -13,3.

ZEW indeks ekonomskih očekivanja za Nemačku u januaru je smanjen za 5,4 poena, odnosno sa 15,7 na 10,3, dok se očekivalo da se smanji na 15,1. S druge strane, *ZEW* indeks procene trenutne ekonomske situacije za Nemačku povećan je za 2,7 poena, sa -93,1 na -90,4, dok se očekivalo da ostane na nepromenjenom nivou.

1.12

1.13

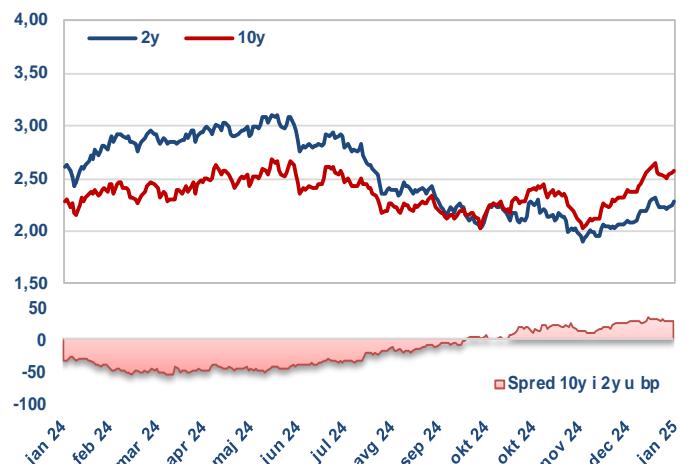
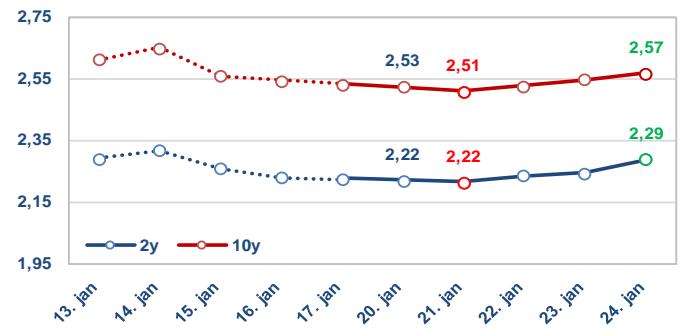
Značajni pokazatelji privredne aktivnosti zone evra

Pokazatelj	Period	Očekivani podatak	Aktuelni podatak	Prethodni podatak
Kompozitni <i>PMI</i> indeks za zonu evra, preliminarno	Jan.	49,7	50,2	49,6
Kompozitni <i>PMI</i> indeks za Nemačku, preliminarno	Jan.	48,3	50,1	48,0
Indeks proizvođačkih cena u Nemačkoj, Y/Y	Dec.	1,1%	0,8%	0,1%

Izvor: Bloomberg.

1.14

Prinos generičkih dvogodišnjih i desetogodišnjih državnih obveznica Nemačke, u %

II Kretanja na tržištima izabranih zemalja u razvoju

2.1

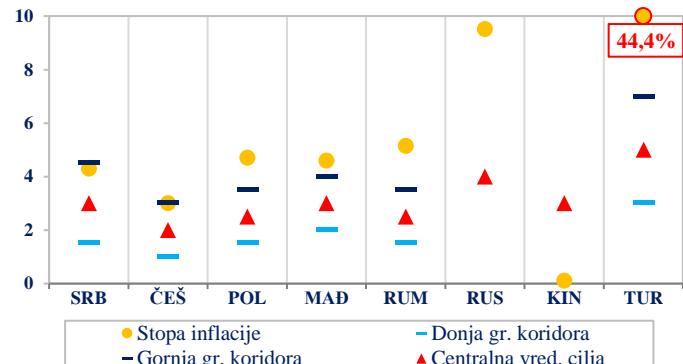
Referentne kamatne stope centralnih banaka zemalja u razvoju

	RKS (u %)	Promena (u p.p.)	Datum promene	Naredni sastanak	Očekivanje (T1, %)*
Srbija (NBS)	5,75	-0,25	12. 9. 2024.	13. 2. 2025.	5,05
Češka (CNB)	4,00	-0,25	7. 11. 2024.	6. 2. 2025.	3,65
Poljska (NBP)	5,75	-0,25	4. 10. 2023.	5. 2. 2025.	5,70
Madarska (MNB)	6,50	-0,25	24. 9. 2024.	25. 2. 2025.	6,25
Rumunija (NBR)	6,50	-0,25	7. 8. 2024.	14. 2. 2025.	6,25
Turska (CBRT)	45,00	-2,50	23. 1. 2025.	20. 2. 2025.	43,50
Rusija (CBR)	21,00	2,00	25. 10. 2024.	14. 2. 2025.	22,50
Kina (PBoC)	1,50	-0,20	24. 9. 2024.	-	-

Izvor: Bloomberg / * T1 2025. godine – prosečne projekcije dostupne na osnovu poslednjih raspoloživih anketa

2.2

Inflacija u zemljama u razvoju (u %, YoY)

Izvor: Bloomberg i sajтови centralnih banaka (poslednji podatak).

Dešavanja na lokalnim tržištima

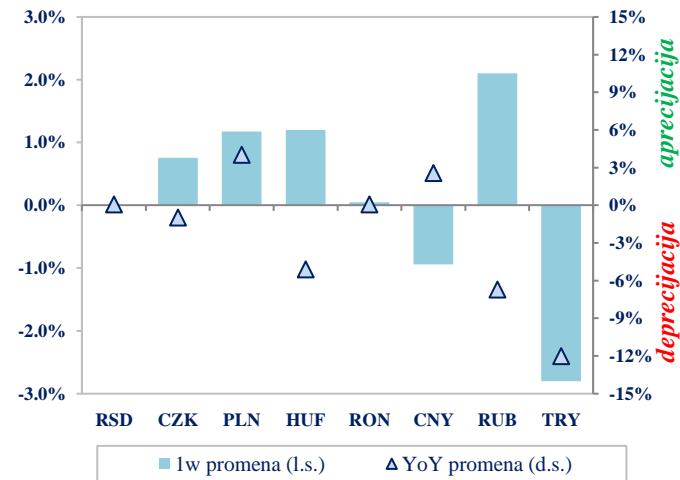
Agencija za ocenu kreditnog rejtinga *Standard and Poor's* smanjila je izglede za promenu kreditnog rejtinga Rumunije sa stabilnih na negativne, dok je ocena kreditnog rejtinga potvrđena na nivou od BBB- (najniži nivo investicionog ranga). Sve tri najveće agencije ocenjuju kreditni rejting Rumunije na jednakom nivou (BBB-/Baa3), pri čemu agencije *Standard and Poor's* i *Fitch* imaju negativne izglede za njegovu promenu (agencija *Fitch* je smanjila izglede u decembru prošle godine). **Agencija Standard and Poor's je kao glavni razlog za promenu izgleda navela zabrinutost po pitanju javnih finansija Rumunije.** Istoču da bi doношење plana fiskalne konsolidacije moglo da bude izazovno, s obzirom na povećanu političku podeljenost koja se ogleda u dešavanjima u vezi sa izborima u Rumuniji iz decembra i slabijim izgledima privrednog rasta Rumunije. Planirano je da budžet bude usvojen u februaru 2025. godine. **Prinos na desetogodišnje obveznice Rumunije u lokalnoj valuti sredinom januara je povećan na nivo od 8,15%,** odnosno najviši nivo zabeležen u prethodne dve godine. Obveznice Rumunije beleže najlošije performanse posmatrajući zemlje EU i uporedive zemlje regionala centralne i istočne Evrope. **Prinos na desetogodišnje obveznice Rumunije na međugodišnjem nivou povećan je za 148 b.p.**

Centralna banka Turske je smanjila referentnu stopu za 250 b.p., na 45,0%, u skladu sa očekivanjem tržišnih učesnika. Ovo je **drugo uzastopno smanjenje od 250 b.p.** (ukupno 500 b.p.). Prethodno se referentna stopa nalazila na nepromenjenom nivou od marta 2024. Odluka je doneta u uslovima **smanjenja stope inflacije** – stopa inflacije u Turskoj je u decembru iznosila 44,4% YoY, pri čemu tržišni učesnici do kraja godine očekuju njen dalje smanjenje na 27% YoY. Banka je ponovila da **jača proces smanjenja stope inflacije** usled slabljenja domaće tražnje, poboljšanja inflacionih očekivanja i realne aprecijacije turske lire i **dala je signal da će nastaviti ciklus ublažavanja monetarne politike u narednim mesecima u uslovima smanjenja stope inflacije na međugodišnjem nivou.**

Centralna banka Kine zadržala je referentne stope na **nepromenjenom nivou** (1Y LPR na nivou 3,1% i 5Y LPR na nivou od 3,6%) treći mesec uzastopno, što je u skladu sa očekivanjima analitičara, s obzirom na to da slabljenje juana ostavlja malo prostora za dalje ublažavanje monetarne politike. Banka je **poslednji put smanjila kamatne stope u oktobru 2024., za po 25 b.p.**

2.3

Promena lokalnih valuta izabranih zemalja u razvoju prema evru

Izvor: Bloomberg, osim za RSD (srednji kurs NBS).

2.4

Prinosi državnih obveznica u lokalnoj valuti (s dospećem 2032. godine)

Emittent (dospeće)	Prinos (u %)	Promena u b.p.	
		1w	YoY
Srbija	4,900	15,0	-115,0
Češka	3,899	-5,3	4,4
Poljska	5,825	-0,3	52,8
Madarska	6,613	-21,0	69,7
Rumunija	7,865	-18,3	146,5
Turska	24,890	-174,0	219,0
Kina	1,585	2,5	-95,3

Izvor: Bloomberg, osim za Tursku (Refinitiv) i Srbiju (podaci CRHoV sa sekundarnog tržišta).

III Kretanja na tržištima zlata i nafte

Zlato

Tokom izveštajnog perioda cena zlata je zabeležila rast od 2,24% i kretala se u rasponu od 2.707,55 do 2.773,36 dolara po unci (vrednost na kraju dana, Bloomberg).

Na rast cene zlata u posmatranoj nedelji uticali su sledeći faktori: glasine o mogućem vazdušnom napadu na nuklearna postrojenja u Iranu; pad vrednosti dolara, na šta su značajno uticale i izjave Donalda Trampa, koji se zalaže za niže kamatne stope FED-a; rast tražnje za zlatom usled globalne neizvesnosti, povećanje volatilnosti tržišta nakon iznetih namera Trampa da SAD moraju da kontrolišu Panamski kanal i preuzmu Grenland od Danske, kao i mogući trgovinski ratovi zbog spoljnotrgovinske politike SAD, uz najave povećanja carina od februara prema državama koje imaju suficit u trgovinskoj razmeni sa SAD.

Cena zlata porasla za 2,24% i na kraju izveštajnog perioda iznosila 2.773,36 dolara po unci

Na usporavanje daljeg rasta cene zlata značajno su uticali: primirje između Izraela i Hamasa; saopštenje Huta da će prestati sa napadima na brodove dok traje primirje u Gazi; inflaciona očekivanja koja ostaju stabilna i pored zabrinutosti oko carina SAD, uz snažno tržište rada koje smanjuje potrebu za hitnim rezovima kamatnih stopa FED-a, kao i prognoze CME FedWatch koje sa preko 97% verovatnoće očekuju nepromenjene kamatne stope na narednom sastanku FED-a (prvo smanjenje stope očekuje se najranije u junu, od ukupno dva u 2025. godini).

3.1

Zlato (dnevni podaci, USD po unci)

